

LPKS *Saimnieks-V* vērienīgais graudu komplekss spoži spīd karstajā vasaras saulē, vēstot par veiksmīgu attīstības plānu realizāciju. Ilggadējā valdes priekšsēdētāja **Mārite Ķikure** atzīst, ka bez jaudas palielināšanas biedru vajadzības vairs nodrošināt nebūtu iespējams, jo arī zemnieku saimniecības arvien modernizējas. Tieši tāpēc kooperatīvam Zemgales līdzenumos ir gan savas priekšrocības, gan izaicinājumi.

TEKSTS: Elīna ŠMITE. FOTO: Arnis INDRIKS

– Kādi šajā sezonā izskatās kooperatīva biedru lauki?

Mārite Ķikure: – Ziemā bija neparasta, var teikt, ka sniegu nepiedzīvojām nemaz, nebija arī sasalums. Tāpēc nedaudz bažījāmies, kā būs pavasarī, ja uznāks salnas. Tā arī notika – līdz pat mīnus 8 grādiem, taču tas neko daudz rapšiem un kviešiem nekaitēja. Šobrīd lauki izskatās ļoti labi, tāpēc jābūt gataviem visiem bunkuriem, šķūņiem un laukumiem, lai varam pieņemt produkciju. Raža pašlaik tiešām izskatās ļoti daudzsoļoša! Protams, to patieso ainu jau redzēsīm tikai kulšanas laikā, kad varēsīm pārliecināties arī par graudu kvalitāti.

Tā pērn, kad bija lielais sausums, baidījāmies, vai nebūs sīki graudi, maza tilpummasa – tātad kāds kvalitātes kritērijs nokritīsies un līdz ar to arī cena. Taču par brīnumu viss bija ļoti veiksmīgi! Pagājušais gads mums bija arī ļoti labs rapšiem – pieņemām tik daudz kā nekad – 7 tūkst. t, lai gan parasti mums ir ap 4,5 tūkst. t. Bija iesētas lielākas platības, bija lielas ražas un arī ļoti pārzeimojuši. Šogad var būt lielākas problēmas tiem, kam ir vairāk vasarāju, – pavasaris bija pasauss, jo ziemāji aug ļoti labi. Tiesa, mūsu pusē zemnieki ap 90–95 % gadījumu sēj ziemājus, no kuriem ap 75 % ir kvieši, vēl arī ziemas rapši, vasarājiem atstājot ļoti maz.

– Kādas ir jūsu kooperatīva biedru saimniecības?

– Mums pašlaik ir 55 saimniecības, pēdējos gados biedru skaits ir audzis, tomēr ir arī tādi, kas saimniekošanu pārtrauc. Piemēram, bērni nevēlas pārņemt saimniekošanu, tad īpašnieks iznomā savas zemes kādai citai saimniecībai, jo pārdot uzreiz iekoptās platības nevēlas. Pērn mums pievienojās divi biedri, šogad vēl viens, vēlmi izteikuši vēl pāris. Tā kā interese par dalību kooperatīvā noteikti ir.

Saimniecību mērogi ir ļoti dažādi. Pašas lielākās saimniecības ar 600–1000 ha, kurām ir savas kaltes, pie mums kooperatīvā tikai sagatavo, nokodina sēklas materiālu. Taču tāpat mēs pieņemam graudus arī no ne-biedriem, kas pārsvarā ir mazās saimniecības, un tām mūsu pakalpojumi ir izdevīgi. Tāpat ir saimniecības, kas pat nepērk savu tehniku, bet izmanto pakalpojumus – kulšanai, miglošanai.

Pārsvarā saimniecības ir no tuvējās apkārtnes, arī no Rundāles, Skaistkalnes, Lecavas, Jaunsaules. Ražu zemnieki ved pie mums ar savām piekabēm, tāpēc ir svarīga arī ceļu kvalitāte, lai ar lielo lauksaimniecības tehniku visu var izbraukāt. *Saimnieks-V* transportēšanu nenodrošina.

– Kad ar jums runājām pirms astoņiem gadiem, uztraucāties par kooperatīva kaltes un torņu kapacitāti, nu jau ir īstenoti vairāki attīstības projekti.

– Esam iesākuši tādu ritmu, ka lielāks projekts tiek īstenots ik pēc diviem gadiem. Mazam kooperatīvam ir riskanti uzreiz ieguldīt, piemēram, divus miljonus eiro torņu celtniecībā, jo īsti nezinām, kāds būs katrs nākamais gads. Vēl jau arī pašlaik ir ļoti lielas iespējas, ka zemnieks pats var uzcelt kalti. Par šo jautājumu

runāju arī LLKA, jo dažkārt sanāk zināmas pretrunas – no vienas puses, attīstām kooperatīvus, no otras – arī zemnieki ceļ graudu kompleksus. Vai nevar sanākt tā, ka kooperatīvs paliek zaudētājos, jo ir ilgtermiņa saistības, kredīti...

Pēdējais lielais projekts bija 2018. gadā, tātad arī šogad vajadzētu kaut ko darīt, bet ārkārtas situācija mani tomēr atturēja, tāpēc veicam vien nelielus remontus. Pērn ieguldījām ap 28 tūkst. EUR no kooperatīva līdzekļiem, šogad plānojam apmēram līdzīgi.

Pēdējos gados lielākās investīcijas, izmantojot struktūrfondu atbalstu, prasījusi vairāku graudu uzglabāšanas torņu uzcelšana. Mums ir jāspēj operatīvi no zemniekiem pieņemt graudus. Neviena negrib gaidīt pārāk ilgi, tāpēc negribam pazaudēt klien-

Nodosi graudus savam kooperatīvam vai atdosi citur, kur lētāks pakalpojums?

tus. Ir arī zemnieki, kas pie mums graudus tikai izkaltē un tad tos ņem atpakaļ. Un mums ir jānodod atpakaļ tādas pašas kvalitātes graudi, kādus saņēmām. Tagad torņi ir sadalīti pēc graudu kvalitātes, un tas ir iespējams. Pārtikas graudiem ir A un B klase, kur katrā vēl iedalās trīs apakšklasēs pēc proteīna daudzuma, un tad ir lopbarības klases graudi.

Pērn graudu kvalitāte bija ļoti laba, taču cenas nebija tik labas kā vēl gadu iepriekš. Rapšiem gan cena bija lieliska! Par šī gada cenām vēl jāskatās. Citi zemnieki jau daļu savas labības cenas nofiksē (arī jau ziemā) un pēc tam skatās, kā pavasarī lauki pārziemojuši. Pilnīgi visu ražu jau neviens gan neriskē fiksēt biržā, jo var taču būt krusa vai kāda cita kataklizma, bet tonnas jānodod... Pērn arī vairāki zemnieki bija nofiksējuši pupas, bet tās neizauga, nācās mainīt pret graudu līgumiem.

Kad 1993. gadā atdalījāmies no paju sabiedrības *Bauska*, mūsu uzglabāšanas jaudas bija 3000 t. Tagad – 25 tūkst. t! Pērn *Saimnieks-V* gan pieņēma 33 tūkst. t – gan graudus, gan rapšus un pupas. Pagājušajā gadā produkcija negāja laikus prom, ilgāk stāvēja uz laukumiem. Kādreiz, lai nodotu ražas, šoferi stāvēja līdz vēlai naktij, bet tagad viss notiek daudz raitāk. Ja kalte un bunkurs ir pilns, tad gāžam uz laukuma, lai saimniekam nav jāstāv un jāgaida. Savukārt, ja ir nolijis lietus vai pieņemšanas bunkurs jāatbrīvo, gaidīt nākas ne vairāk kā vienu divas stundas. Pirmajai mašīnai jau sanāk ļoti ātri, bet tāpat ir sākumā jābrauc uz svāriem, jāpaņem analīžu paraugs, jāizberas.

– Vai domājat par vēl kādu lielāku projektu?

– Pašlaik plāns būtu savest kārtībā graudu šķūni – nomainīt jumtu, veikt pāris uzlabojumus, lai varam tur kvalitatīvāk uzglabāt produkciju.